

POZIȚIE ARGUMENTATĂ

privind necesitatea includerii studiilor superioare civile relevante

1. Reglementarea actuală propusă în proiect

În redacția actuală, proiectul Legii cu privire la pensiile militarilor și funcționarilor publici cu statut special include în vechimea în serviciu perioada studiilor superioare de licență și profesional-tehnice realizate în instituții de învățământ din domeniul militariei, securității statului și ordinii publice, cu frecvență la zi.

Totodată, la calcularea vechimii în muncă sunt incluse studiile de licență în instituțiile de învățământ superior de zi doar dacă acestea au fost realizate până la 01.01.1999.

Această formulare exclude studiile superioare civile realizate după 01.01.1999, chiar dacă acestea sunt direct relevante pentru funcția exercitată în cadrul instituțiilor vizate de proiect.

2. Necesitatea recunoașterii studiilor civile relevante

Considerăm că studiile superioare civile relevante trebuie recunoscute în calculul vechimii, cel puțin parțial, atunci când acestea au legătură directă cu funcția exercitată.

Instituțiile vizate de proiect nu se bazează exclusiv pe pregătire militară clasică. Ele au nevoie și de specialiști cu studii civile în domenii precum:

- a) tehnologii informaționale;
- b) securitate cibernetică;
- c) securitate informațională;
- d) comunicații;
- e) analiză de date;
- f) drept;
- g) finanțe;
- h) investigații economice;
- i) psihologie;
- j) asistență socială;
- k) evidență specială;
- l) logistică;
- m) management instituțional;
- n) alte domenii specializate necesare funcționării instituțiilor cu statut special.

În multe cazuri, aceste studii au stat la baza încadrării în funcție, promovării sau exercitării atribuțiilor de serviciu.

3. Exemplul specialiștilor IT și securitate informațională

Un exemplu relevant este cazul angajatului care a urmat studii superioare în domeniul tehnologiilor informaționale, securității informaționale sau securității cibernetice, iar ulterior și-a desfășurat activitatea în cadrul unei instituții vizate de proiect.

Într-o asemenea situație, studiile civile nu au caracter general sau întâmplător. Ele reprezintă pregătirea profesională de bază care permite exercitarea atribuțiilor de serviciu în domeniul securității informaționale, protecției datelor, administrării sistemelor informatice, comunicațiilor sau infrastructurii digitale.

Domeniul tehnologiilor informaționale și al securității informaționale este unul critic pentru funcționarea instituțiilor statului. În prezent, activitatea instituțiilor din domeniul apărării, ordinii publice, securității statului, combaterii corupției, protecției de stat și administrației penitenciare depinde în mod direct de sisteme informaționale, baze de date, comunicații securizate, infrastructură digitală și mecanisme de protecție a informațiilor. Vulnerabilitățile în aceste domenii pot afecta securitatea instituțională, protecția datelor, continuitatea activității și capacitatea statului de a reacționa eficient la riscuri și amenințări.

Totodată, acest domeniu se confruntă deja cu o insuficiență semnificativă de cadre calificate. Specialiștii IT, specialiștii în securitate informațională și securitate cibernetică sunt foarte solicitați atât în sectorul public, cât și în sectorul privat, iar instituțiile statului concurează direct cu piața privată pentru atragerea și menținerea acestor specialiști. În aceste condiții, nerecunoașterea studiilor relevante la calculul vechimii poate reduce suplimentar atractivitatea serviciului în instituțiile vizate și poate determina plecarea unor specialiști necesari.

Prin urmare, aceste studii servesc direct interesului instituției și interesului public.

4. Tratamentul inechitabil față de studiile militare

Tratamentul diferențiat dintre studiile militare și studiile civile relevante nu este pe deplin justificat atunci când studiile civile au fost necesare pentru ocuparea funcției sau au fost valorificate direct în serviciu.

Un specialist IT, un specialist în securitate informațională, un jurist, un analist financiar, un psiholog sau un specialist în comunicații nu este mai puțin important pentru funcționarea instituției decât o persoană care a urmat studii într-o instituție militară.

Diferența ține doar de forma inițială de pregătire, nu de utilitatea reală a studiilor pentru serviciul prestat.

5. Diferența artificială dintre generații

Limitarea recunoașterii studiilor de licență la zi doar la perioada realizată până la 01.01.1999 creează o diferență între generații.

Persoanele care au studiat după această dată sunt excluse de la recunoașterea unei perioade de formare profesională, deși:

- a) au urmat studii superioare cu frecvență la zi;
- b) nu au putut realiza concomitent un stagiu complet de cotizare;
- c) au intrat ulterior în serviciul statului;
- d) au activat în domenii cu statut special;
- e) au fost supuse aceluiași restricții, incompatibilități, riscuri și obligații de serviciu.

O asemenea diferențiere trebuie justificată proporțional și convingător. În lipsa unei justificări clare, aceasta poate fi percepută ca o diminuare neechitabilă a garanțiilor sociale pentru generațiile mai tinere.

6. Caracterul echilibrat al raportului 2 la 1

Recunoașterea studiilor superioare civile relevante în raport de 2 ani de studii pentru 1 an vechime este o soluție echilibrată.

Această formulă:

- a) nu echivalează integral studiile cu serviciul efectiv;
- b) recunoaște doar parțial perioada de pregătire profesională;
- c) păstrează caracterul compensatoriu al vechimii;
- d) evită acordarea unui avantaj excesiv;
- e) menține continuitatea cu logica reglementărilor anterioare;
- f) asigură un tratament mai echitabil între angajații cu forme diferite de pregătire.

Prin urmare, raportul 2 la 1 este o soluție proporțională și rezonabilă.

7. Condiții propuse pentru includerea studiilor

Pentru a evita aplicarea excesivă sau neuniformă, includerea studiilor superioare civile ar putea fi condiționată de criterii clare.

Se propune ca includerea să opereze doar dacă studiile:

- a) au fost realizate în instituții de învățământ superior;
- b) au fost urmate cu frecvență la zi;
- c) au fost finalizate cu diplomă;
- d) sunt relevante pentru funcția exercitată;
- e) au constituit o condiție pentru ocuparea funcției sau au fost utile în exercitarea atribuțiilor;
- f) sunt confirmate de instituția angajatoare ca fiind relevante pentru activitatea desfășurată;
- g) sunt calculate în raport de 2 ani de studii pentru 1 an vechime;
- h) nu depășesc limita maximă stabilită de lege.

8. Efectul pozitiv asupra atractivității serviciului

Recunoașterea studiilor civile relevante ar contribui la menținerea atractivității serviciului militar și special.

Instituțiile vizate au nevoie de personal calificat, inclusiv specialiști cu pregătire civilă în domenii moderne și competitive. Dacă aceste studii sunt ignorate complet la calculul vechimii, serviciul în instituțiile cu statut special devine mai puțin atractiv pentru specialiștii necesari statului.

Aceasta poate afecta:

- a) recrutarea personalului calificat;
- b) menținerea specialiștilor în sistem;
- c) stabilitatea instituțională;

- d) capacitatea de modernizare;
- e) securitatea informațională și operațională;
- f) continuitatea activității instituțiilor.

9. Propunere de completare a art. 9

Se propune completarea art. 9 cu următoarea normă:

„În vechimea în muncă se include perioada studiilor superioare de licență cu frecvență la zi, finalizate cu diplomă, indiferent de data realizării acestora, dacă specialitatea studiilor este relevantă pentru funcția exercitată în cadrul autorităților/instituțiilor prevăzute de prezenta lege, confirmată de instituția angajatoare, cu calcularea acesteia în raport de 2 ani de studii pentru 1 an vechime.”

10. Concluzie

Adoptarea unei asemenea completări ar contribui la asigurarea unui tratament echitabil pentru persoanele care au urmat forme diferite de pregătire profesională, dar care activează în același sistem instituțional, servesc același interes public și sunt supuse acelorași limitări specifice serviciului militar sau special.

Totodată, includerea studiilor superioare civile relevante ar reflecta realitatea actuală în care instituțiile cu statut special depind nu doar de pregătirea militară, ci și de competențe civile specializate, inclusiv în domeniul tehnologiilor informaționale, securității informaționale și altor domenii indispensabile funcționării moderne a statului.